EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE

EAK JUHIS ÜLEMINEKUKS STANDARDILE ISO 14001:2026

EAK ÜJ-18-01

Paavo Ruzitš

Katsetamise, kalibreerimise ja mõõtmise üksuse akrediteerimisjuht EAK juhataja ülesannetes

(allkirjastatud digitaalselt)

Oktoober 2026

SISUKORD

1 SISSEJUHATUS....3
2 ÜLDIST....3
3 TOIMINGUD ÜLEMINEKUKS STANDARDILE ISO 14001:2026 4

1 SISSEJUHATUS

1.1 15.04.2026 avaldati rahvusvaheline standard ISO 14001:2026, mis asendab standardit ISO 14001:2015 koos muudatusega ISO 14001:2015/A1:2024.

1.2 Uuele standardile üleminekuks töötas *Global Accreditation Cooperation Incorporated* (edaspidi Global ACI) välja ja avaldas 04.09.2026 üleminekujuhendi Global ACI-TECH-3-TR 2029-04-30 (M) „Transition Requirements for ISO 14001:2026“, mille kohaselt kehtib standardile ISO 14001:2026 kolmeaastane üleminekuperiood, mis lõppeb 30. aprillil 2029 a.

1.3 EAK teavitab asutusi standardile ISO 14001:2026 üleminekunõuetest ja tähtaegadest kirjalikult ning käsitleb üleminekut EAK kliendi- ja assessoripäeval 12. novembril 2026.

1.4 EAK on lähtunud käesoleva juhise koostamisel Global ACI üleminekujuhendist Global ACI-TECH-3-TR 2029-04-30 (M). Käesolevas juhendis täpsustab EAK enda protseduure üleminekuks standardile ISO 14001:2026. Asutuste ülemineku aluseks on nii käesolev juhend, kui ka Global ACI üleminekujuhend.

1.5 Üleminekuperioodil ajakohastab EAK asjaomaste sertifitseerimisasutuste akrediteerimisulatused ning sertifitseerimisasutused korraldavad oma sertifitseeritud ettevõtete ülemineku standardile ISO 14001:2026.

2 ÜLDIST

2.1 EAK teavitab asutusi üleminekunõuetest, määrab kindlaks standardi muudatused ning tagab asjaomase hindamispersonali kompetentsuse.

2.2 EAK on valmis hindama standardile ISO 14001:2026 üleminekut alates 31. oktoober 2026.

2.3 Asutused peavad olema üle läinud standardile ISO 14001:2026 enne 30. aprilli 2027.

2.4 EAK väljastab asutusele akrediteerimistunnistuse lisa standardile ISO 14001:2026 ainult pärast seda, kui ta on saanud kinnituse, et uus standardi versioon on asutuses rakendatud ja EAK-s on tehtud vastavasisuline otsus.

2.5 Kui asutus ei demonstreeri oma valmisolekut sertifitseerida standardi ISO 14001:2026 järgi, tunnistatakse tema akrediteering ISO 14001:2015 osas kehtetuks alates 1. maist 2027.

2.6 Asutus võib väljastada akrediteeritud sertifikaate standardi ISO 14001:2026 järgi alles pärast seda, kui EAK on teinud asutuse akrediteerimisotsuse ja asutus on teinud asjakohase sertifitseerimisotsuse.

2.7 Pärast 31. oktoobrit 2027 ei tohi esmasertifitseerimise tulemusena enam väljastada standardi ISO 14001:2015 kohaseid sertifikaate.

2.8 Asutused peavad olema lõpetanud oma sertifitseeritud ettevõtete ülemineku standardile ISO 14001:2026, sealhulgas väljastanud vastavad sertifikaadid, hiljemalt 30. aprilliks 2029.

2.9 Standardi ISO 14001:2015 alusel väljastatud akrediteeritud sertifikaadid ja varasemale standardiversioonile vastavad akrediteeringud ei kehti pärast 30. aprilli 2029, sõltumata sertifikaadile märgitud hilisemast kehtivusajast.

2.10 Standardile ISO 14001:2026 ülemineku eest vastutab iga asutus ise.

3 TOIMINGUD ÜLEMINEKUKS STANDARDILE ISO 14001:2026

3.1 Akrediteerimisotsuse tegemiseks tuleb asutusel esitada EAK-le hiljemalt 31. jaanuariks 2027 järgmised dokumendid:

3.1.1 taotlus muudatuste kohta akrediteeritud asutuses (vorm Vo-ATM-04);

3.1.2 asutuse juhtkonna allkirjastatud vabas vormis kinnitus, et üleminekuks vajalikud tegevused on ellu viidud, asutus vastab üleminekunõuetele ja suudab nende täitmist tõendada;

3.1.3 üleminekupoliitika, mis sisaldab standardiversioonide erinevuste ja nende mõju analüüsi, vajalikke tegevusi, ajakava ning sertifitseeritud ettevõtete üleminekuauditite korraldust;

3.1.4 muudatuste kokkuvõte, mis on seoses uue standardi rakendamisega sisse viidud asutuse juhtimissüsteemi, protsessidesse, vormidesse (nt taotlusvorm, aruande vorm, sertifikaat);

3.1.5 audiitorite ja sertifitseerimistegevusega seotud muu personali koolitamine, hindamine ja volitamine (ajakava, läbi viidud koolitused ning tulemused, mis kinnitavad audiitorite ja muu personali kompetentsust uue standardi osas);

3.1.6 ajakohastatud protseduurid või muud dokumendid, mis käsitlevad üleminekuauditite kestuse määramist ning sertifikaatide väljastamist ja kehtivuse ohjamist;

3.1.7 ülevaade sertifitseeritud ettevõtete üleminekunõuete, tähtaegade ja üleminekuauditite korralduse kohta edastatud teabest koos teavituse näidise või muu asjakohase tõendusmaterjaliga.

3.2 Standardile ISO 14001:2026 ülemineku hindamine viiakse läbi vastavalt EAK J-02 peatükis 11 sätestatud nõuetele ning see hõlmab järgmisi tegevusi:

3.2.1 EAK vaatab üle akrediteeritud asutuse esitatud dokumentatsiooni, hindamaks juhtimissüsteemi muudatusi ja asutuse vastavust standardi ISO 14001:2026 nõuetele. Hindamine viiakse üldjuhul läbi dokumentide alusel. Vajaduse korral võib EAK läbi viia täiendava hindamise vastavalt punktile 3.2.3;

3.2.2 EAK hindab esitatud dokumentatsiooni piisavust ning vajaduse korral küsib asutuselt täiendavaid selgitusi või tõendusdokumente;

3.2.3 kui asutusega seotud riskid seda tingivad, võib EAK enne akrediteerimisotsuse tegemist läbi viia täiendavaid hindamistoiminguid. Nende vajaduse otsustamisel arvestatakse muu hulgas asutuse varasemat tegevust, kaebusi ja esitatud dokumentatsiooni piisavust;

3.2.4 hindamise tulemused dokumenteeritakse vastavatel hindamisvormidel. Hindamise koondaruannet ei koostata;

3.2.5 pärast hindamistoimingute lõpetamist viib EAK läbi tehnilise ülevaatuse ja teeb akrediteerimisotsuse vastavalt EAK J-02 peatükile 3;

3.2.6 positiivse akrediteerimisotsuse korral väljastatakse asutusele ajakohastatud akrediteerimistunnistuse lisa. Uut akrediteerimistunnistust ei väljastata ning akrediteeringu kehtivusaeg ei muutu.

3.3 Pärast akrediteerimisotsuse tegemist veendub EAK korralise hindamise käigus, kas asutuse kirjalikus kinnituses ja esitatud dokumentides kirjeldatud tegevused on tegelikult rakendatud. Hindamine hõlmab muu hulgas sertifitseeritud ettevõtete ülemineku edenemist.

3.4 Pärast asutuse üleminekuhindamise osas akrediteerimisotsuse tegemist ja enne üleminekuperioodi lõppu, hiljemalt 30. aprilliks 2029, viib EAK iga asjaomase asutuse puhul läbi vähemalt ühe standardi ISO 14001:2026 kohase sertifitseerimisauditi vaatluse.

3.5 Asutus viib iga sertifitseeritud ettevõtte puhul läbi üleminekuauditi, mille võib ühendada järelevalve- või resertifitseerimisauditiga või läbi viia erakorralise auditina.

3.6 Üleminekuauditi käigus tuleb käsitleda vähemalt järgmist:

3.6.1 standardi ISO 14001:2026 muutunud nõudeid võrreldes eelmise versiooniga;

3.6.2 muudatusi sertifitseeritud organisatsiooni kontekstis;

3.6.3 vajadust teha täiendavaid muudatusi organisatsiooni juhtimissüsteemis.

3.7 Üleminekuauditi võib läbi viia kaughindamisel, kasutades info- ja kommunikatsioonitehnoloogiat vastavalt juhendile Global ACI-TECH-3-003 (endine IAF MD 4), kui on tagatud auditi eesmärkide saavutamine.

3.8 Asutus hindab vastavalt standardile ISO/IEC 17021-1 ja juhendile Global ACI-TECH-3-004 (endine IAF MD 5) täiendava auditiaja vajadust ning dokumenteerib selle põhjendatuse. Hindamisel arvestatakse vähemalt ettevõte juhtimissüsteemis tehtud muudatuste ulatust ja seda, kas üleminekuaudit viiakse läbi korralise või erakorralise auditina. Täiendav auditiaeg ei pruugi olla vajalik juhul, kui audit hõlmab kogu juhtimissüsteemi.

3.9 Pärast EAK akrediteerimisotsuse tegemist ja ettevõte üleminekuauditi läbiviimist teeb asutus auditi tulemuste ning muu asjakohase teabe põhjal sertifitseerimisotsuse. Positiivse sertifitseerimisotsuse korral väljastab asutus standardi ISO 14001:2026 kohase sertifikaadi.

3.10 Kui asutus otsustab standardile ISO 14001:2026 mitte üle minna, teavitab ta sellest kirjalikult kõiki asjaomaseid sertifitseeritud ettevõtteid hiljemalt 31. jaanuariks 2027. Teavitus sisaldab teavet sertifikaatide kehtivuse ning ülemineku tegemata jätmise või teise sertifitseerimisasutuse juurde üleviimise tagajärgede kohta.

3.11 Kui sertifitseeritud ettevõte otsustab standardile ISO 14001:2026 mitte üle minna, võib asutus jätkata tema auditeerimist standardi ISO 14001:2015 järgi kuni üleminekuperioodi lõpuni. Asutus teavitab ettevõtet, et tema sertifikaat ei kehti pärast 30. aprilli 2029, sõltumata sertifikaadile märgitud kehtivusajast.